

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Навчальна дисципліна «Педагогічна практика» є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми «Хімія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 102 Хімія. Вона базується на знаннях, уміннях і навичках, отриманих здобувачами у процесі вивчення хімічних дисциплін, а також методики навчання хімії, курсів психолого-педагогічного циклу тощо. Основними умовами ефективності педагогічної практики є її теоретична обґрунтованість, освітній і виховний характер, комплексний підхід до змісту та організації практики, систематичність та наступність у проведенні.

Мета: сформувати здатність у здобувачів вищої освіти застосовувати теоретичні знання, отримані в процесі вивчення педагогічних, психологічних та природничих дисциплін, сформувати професійні компетентності майбутніх вчителів хімії, оволодіти формами, засобами, методами, технологіями організації навчально-виховної роботи у закладах загальної середньої освіти.

Завдання:

- ознайомитися зі структурою та змістом навчального процесу у закладі загальної середньої освіти, з особливостями роботи вчителя хімії, класного керівника, адміністрації;
- ознайомитися з досвідом вчителів, випробувати найефективніші прийоми та методи навчання і виховання учнів, оволодіти сучасними прогресивними технологіями навчання;
- навчитися планувати, проводити та аналізувати уроки різних типів з ефективним використанням різноманітних методів і засобів навчання, педагогічних прийомів, які активізують пізнавальну діяльність учнів, сприяють їх вихованню та розвитку;
- навчитися планувати та проводити різні форми позакласних занять з хімії, керувати експериментальною діяльністю учнів;
- ознайомитися з системою виховної роботи в закладі загальної середньої освіти, обов'язками класного керівника, взаємовідносинами між учнівським колективом та вчителями.

Організація проведення практики

Педагогічна практика на факультеті хімії та фармації організовується деканатом і факультетським керівником практики. Проходження педагогічної практики відбувається у групах з 5-7 здобувачів, які направляються в базові заклади загальної середньої освіти м. Одеси, що мають усі необхідні умови для здійснення професійної освіти.

Деякі здобувачі відповідно до наданої документації (клопотання адміністрації закладу загальної середньої освіти щодо проходження педагогічної практики, медична довідка тощо) проходять практику в індивідуальному порядку у закладах освіти за місцем проживання або працевлаштування (*зразок клопотання наведено в кінці документу*). Факультетський керівник завчасно здійснює розподіл здобувачів для проходження педагогічної практики, який затверджується наказом ректора ОНУ імені І. І. Мечникова.

У перший день практики деканат спільно з керівниками практики проводять установчу конференцію, здобувачів ознайомлюють із наказом ректора, повідомляють мету, зміст і завдання практики, її тривалість, порядок проходження, види і форми педагогічної діяльності здобувачів, порядок обліку та оцінювання їхньої роботи, надають інструктаж з охорони праці та техніки безпеки, доводять до відома практикантів їх права й обов'язки. Також здобувачі отримують необхідні документи: силабус, робочу програму педагогічної практики, направлення, методичні рекомендації тощо. Здобувачі починають вести щоденник практики, в якому занотовують усі види своєї діяльності під час практики.

Наступного дня груповий керівник ознайомлює здобувачів з керівництвом закладу загальної середньої освіти та вчителями хімії. На цій зустрічі здобувачів знайомлять з історією, здобутками, кращими традиціями, сучасним станом і завданням навчального закладу, станом викладання хімії і місцем цього предмета в навчальному плані, правилами внутрішнього розпорядку, вимогами до учнівського та педагогічного колективів, проводять інструктаж з охорони праці та техніки безпеки.

Директор закладу загальної середньої освіти своїм розпорядженням зараховує

здобувачів на практику та призначає відповідальних осіб для роботи з ними: заступника директора з виховної роботи, вчителя хімії та класних керівників.

Педагогічна практика передбачає виконання здобувачем посадових обов'язків вчителя хімії, а також помічника класного керівника в закладі загальної середньої освіти. Вона здійснюється протягом трьох тижнів у три етапи.

Перший тиждень – початковий етап педагогічної практики, який має ознайомчий характер.

Другий-третій тижні – етап активної педагогічної діяльності здобувача-практиканта з виконання всіх функцій вчителя хімії, помічника класного керівника у закріпленому за ним класі.

Кінець останнього тижня – заключний етап оформлення звітної документації та підготовки до участі у підсумковій конференції за результатами практики.

По завершенні практики здобувачі у перший тиждень навчальних занять в університеті подають груповому керівнику-методисту звітну документацію (*шаблони наведено в кінці документу*):

- 1. Відомість-характеристика здобувача-практиканта з рекомендованою оцінкою за 100-бальною шкалою за проходження педагогічної практики (підписується директором ЗЗСО, вчителем хімії, класним керівником, завіряється гербовою печаткою ЗЗСО).**
- 2. Звіт здобувача освіти-практиканта про результати педагогічної практики, складений на основі індивідуального плану.**
- 3. Індивідуальний план роботи здобувача освіти-практиканта.**
- 4. Щоденник педагогічної практики.**
- 5. План-конспект одного уроку з хімії.**
- 6. Аналіз відвіданого (самоаналіз проведеного) уроку з хімії.**
- 7. План-конспект (сценарій) позакласного заходу з хімії.**
- 8. Психолого-педагогічна характеристика учня.**

Результати практики обговорюються на засіданнях кафедр факультету, де заслуховуються звіти здобувачів і їх характеристики груповим керівником-методистом, здобувачам виставляють диференційований залік. Усі матеріали педпрактики залишаються на кафедрах факультету, які відповідають за її проведення, і зберігаються протягом року після завершення терміну навчання. Облік та оцінка результатів роботи завершується на підсумковій конференції з педагогічної практики. Вчена рада факультету хімії та фармації обговорює підсумки проведення практики та приймає відповідні рішення.

Загальне керівництво організацією і проведенням практики здійснює проректор з науково-педагогічної роботи. Загальний контроль за організацією і проведенням практики здійснює навчальний відділ, зокрема, завідувач виробничими і навчальними практиками.

Разом з ними в організації й проведенні педагогічної практики беруть участь: декан факультету хімії та фармації, факультетський керівник педагогічної практики, групові керівники-методисти від кафедр факультету, кафедри педагогіки, адміністрації закладів загальної середньої освіти, вчителі хімії, класні керівники.

Загальне керівництво педагогічною практикою на факультеті виконує факультетський керівник, якого затверджує своїм наказом ректор університету.

Факультетський керівник:

- встановлює зв'язки з закладами загальної середньої освіти, які є базами практики, від імені навчальної частини університету укладає договори на проведення практики, організовує адміністрації навчальних закладів до прийому здобувачів, забезпечує їх необхідними рекомендаціями, консультаціями;
- разом із деканатом складає проект наказу про розподіл здобувачів за базами практики та про призначення групових керівників-методистів і керівників від кафедр педагогіки;
- організовує й проводить разом з груповими керівниками установчу і підсумкову конференції на факультеті;

- узгоджує роботу кафедр факультету та кафедри педагогіки, контролює проходження практики;
- спільно з груповими керівниками оцінює загальну роботу здобувачів на практиці, звітує про результати практики на Вченій раді факультету хімії та фармації, після закінчення практики подає у навчальний відділ університету фінансову та звітну документацію.

Безпосереднє керівництво групою здобувачів-практикантів покладається на групового керівника та керівника від бази практики.

Груповий керівник:

- бере участь в установчій і підсумковій конференціях з практики;
- встановлює зв'язок з навчальним закладом, проводить інструктивно-методичну роботу з її педагогами, підготовлює адміністрацію, класних керівників і вчителів до прийому здобувачів, забезпечує їх необхідними пам'ятками, інструкціями тощо;
- організовує в перший день практики зустріч адміністрації навчального закладу зі здобувачами, разом з адміністрацією навчального закладу розподіляє здобувачів за класами;
- разом з викладачами школи організовує шестигодинний робочий день практикантів;
- затверджує індивідуальні плани роботи здобувачів і контролює їх виконання, затверджує плани-конспекти уроків з хімії практикантів;
- спільно з вчителями хімії консулює практикантів під час їх підготовки до уроків і позакласних заходів;
- відвідує уроки, позакласні заходи з хімії, які проводять здобувачі, керує їх обговоренням, підводить підсумки обговорення, виставляє оцінки за кожний урок та позакласний захід;
- наприкінці терміну практики разом з вчителями хімії, класними керівниками, а також із керівниками від кафедри педагогіки підсумовує та оцінює роботу здобувачів;
- подає факультетському керівникові завірену печаткою копію наказу закладу загальної середньої освіти про зарахування здобувачів на практику та призначення відповідальних осіб для роботи з ними, договори підряду та акти прийому-передачі робіт для оплати вчителям хімії, класним керівникам та директору навчального закладу за керівництво практикою;
- перевіряє звітну документацію здобувача, оцінює її, виставляє диференційований залік і подає звіт про практику факультетському керівникові.

Керівник практики з педагогіки:

- розробляє і надає психолого-педагогічне завдання на період практики щодо аналізу суб'єктів освітнього процесу закладу загальної середньої освіти;
- консулює здобувачів щодо психолого-педагогічної характеристики учня;
- надає допомогу здобувачам по обробці результатів психодіагностики досліджуваного учня, їх аналізу та інтерпретації, формулюванню висновків;
- перевіряє виконання здобувачами психолого-педагогічного завдання та оцінює його.

Директор закладу загальної середньої освіти:

- при прийомі студентів на практику видає відповідний наказ по закладу про зарахування студентів на практику та призначення відповідальних осіб за роботу з ними від бази практики;
- забезпечує сприятливі умови для проходження педагогічної практики в навчальному закладі, проводить відповідну роботу з вчителями, обслуговуючим персоналом і учнями з питань педагогічної практики;
- знайомить студентів з історією, традиціями закладу, організацією навчально-виховного процесу на базі практики;
- вибірково відвідує залікові уроки студентів-практикантів та виховні заходи, приймає участь в їх обговоренні;
- спільно з керівниками практики від університету підводить підсумки педагогічної практики на педагогічній раді навчального закладу.

Вчитель хімії:

- ознайомлює студентів з планом навчально-виховної роботи з хімії, проводить відкриті уроки і позакласні заходи, організовує їх обговорення;
- здійснює методичну допомогу студентам у плануванні, підготовці і проведенні уроків і позакласних заходів з хімії, приділяє особливу увагу
- застосуванню ними сучасних технологій і методів навчання;
- знайомить студентів з оформленням і обладнанням кабінету хімії, проводить інструктажі з правил охорони праці і протипожежної безпеки;
- не пізніше, ніж за день до проведення студентами уроку чи заходу аналізує і затверджує його план-конспект;
- характеризує педагогічну діяльність студента-практиканта та оцінює його навчально-методичну роботу з хімії.

Класний керівник:

- ознайомлює студента зі складом учнів класу, їх особовими справами, діагностичними картками, успішністю, поведінкою, з основними виховними завданнями і планом своєї роботи;
- допомагає студенту визначити виховні завдання, консультує його під час складання індивідуального плану виховної роботи, затверджує і контролює виконання цього плану;
- дає конкретні завдання студенту щодо проведення поточної виховної роботи з учнями;
- відвідує позакласні виховні заходи, що проводяться студентом, приймає участь в обговоренні;
- надає допомогу студенту у виконанні творчих самостійних робіт дослідницького характеру;
- дає характеристику діяльності студента-практиканта, оцінює його
- виховну роботу.

Здобувач-практикант:

- бере участь в установчій та підсумковій конференціях з педагогічної практики на факультеті;
- бере участь у роботі закладу освіти і в закріпленому за ним класі: конференціях, педагогічних нарадах, засіданнях методичного об'єднання вчителів хімії, урочистих зборах, класних зборах, суботниках, походах тощо;
- користується бібліотекою, кабінетом хімії, його оснащенням та навчально-методичними посібниками;
- виконує всі види навчально-виховної роботи у закладі загальної середньої освіти, передбачені програмою педпрактики, ґрунтовно готується до кожного уроку з хімії, а також до позакласних видів діяльності, проявляє ініціативу в роботі, високу активність в підвищенні якості освітнього процесу;
- організовує свою діяльність згідно з Статутом навчально-виховного закладу, дотримується правил охорони праці і виробничої санітарії, підпорядковується правилам внутрішнього розпорядку навчального закладу, розпорядженням його адміністрації та керівників педпрактики;
- зобов'язаний кожного робочого дня перебувати не менше 6 годин у закладі освіти, приходити на роботу за 15-20 хвилин до початку занять, мати при собі документацію з педагогічної практики: індивідуальний план роботи, щоденник практики, плани-конспекти уроків і сценарії масових заходів;
- звертає увагу на свій зовнішній вигляд, доброзичливо відноситься до учнів, педагогічного і допоміжного персоналу закладу освіти, є для учнів зразком організованості, дисциплінованості, ввічливості, працелюбності;
- має право з усіх питань, що виникають у процесі практики, звертатись до керівників практики від університету, адміністрації і викладачів закладу загальної середньої освіти, вносити пропозиції щодо удосконалення організації практики і навчально-виховного процесу.

Зміст практики

Змістовий модуль 1. Ознайомлення з освітнім процесом у закладі загальної середньої освіти

Установча конференція на факультеті хімії та фармації. Ознайомлення з метою, змістом і завданнями педагогічної практики, розподілом за базами практики, з її керівниками, вимогами до оформлення звітної документації. Визначення правил поведінки у закладі загальної середньої освіти, прав і обов'язків здобувачів-практикантів, інструктаж з охорони праці та техніки безпеки.

Знайомство з базою педагогічної практики. Ознайомлення із Статутом закладу загальної середньої освіти, з матеріалами його сайту, режимом роботи, матеріальною базою, кадровим складом педагогічного колективу, контингентом учнів, особливостями організації освітнього процесу, напрямками та формами позаурочної роботи. Бесіда з адміністрацією, розподіл здобувачів-практикантів по класам для проведення навчально-методичної та виховної роботи.

Знайомство з учителем хімії та класним керівником класу, за яким закріплений здобувач, узгодження графіку роботи на період практики. Ознайомлення з навчальними програмами, календарно-тематичними планами, видами позакласної роботи з хімії, планом виховної роботи класного керівника.

Ознайомлення з особливостями викладання хімії у навчальному закладі. Вивчення методичної системи роботи вчителя хімії, відвідування різних типів уроків, аналіз форм перевірки знань учнів, методів і форм подачі матеріалу, застосування наочності та її ефективності. Ознайомлення з розділами шкільної програми, які вивчаються під час проходження практики, із змістом навчального матеріалу у підручнику.

Ознайомлення з обов'язками завідувача кабінетом хімії, матеріально-технічним та навчально-методичним забезпеченням кабінету хімії.

Ознайомлення з різними видами позакласної роботи з хімії. Планування та підготовка здобувачів разом з керівником-методистом кафедри та вчителем хімії до проведення позакласних навчально-виховних заходів з хімії.

Ознайомлення з системою виховної роботи, планами виховної роботи закладу освіти, методичних об'єднань, гуртків, секцій.

Знайомство з активом закріпленого класу, окремими учнями, проведення бесід з учнями та їх батьками на предмет вивчення режиму та умов навчання дітей в сім'ї. Вибір учня для психолого-педагогічного обстеження, методик дослідження його особливостей.

Відвідування та аналіз уроків вчителів-предметників у закріпленому класі з фіксуванням у щоденнику психолого-педагогічних спостережень. Ознайомлення з портфоліо вчителів, їхніми блогами, з досвідом роботи вчителів з обдарованими учнями, підготовкою до олімпіад, конкурсів МАН, зовнішнього незалежного оцінювання.

Ознайомлення зі шкільною документацією, планами навчально-виховної роботи школи, класними журналами, особовими справами учнів тощо. Складання, погодження та затвердження індивідуального плану роботи на період практики.

Змістовий модуль 2. Навчально-методична та виховна робота у закладі загальної середньої освіти

Розробка розгорнутих планів-конспектів уроків з хімії. Проведення здобувачами 1-2 пробних і 2 залікових уроків та їх науково-методичний аналіз. Відвідування та аналіз уроків інших здобувачів-практикантів.

Розробка плану-конспекту позакласного навчально-виховного заходу з хімії та його проведення. Відвідування позакласних занять інших здобувачів-практикантів. Допомога вчителю хімії у проведенні гурткової роботи та факультативних занять.

Розробка та виготовлення різноманітних дидактичних та наочних засобів навчання.

Проведення індивідуальної та групової роботи з учнями, які відстають у навчанні, відмінниками та зацікавленими хімією.

Виконання обов'язків помічника класного керівника. Допомога класному керівникові в організації роботи учнів, підготовці й проведенні класних виховних годин, позакласних виховних заходів, батьківських зборів тощо.

Збір інформації про досліджуваного учня на основі вивчення шкільної документації, психолого-діагностичних процедур, спостереження за проявами його активності на уроках та перервах, співбесід, а також опитування інших учасників освітнього процесу (однокласників, батьків, учителів, шкільного психолога).

Участь у всіх заходах, що проводяться в закладі загальної середньої освіти та в закріпленому класі (засідання педагогічної ради, робота предметних комісій, методичних об'єднань вчителів хімії, наради класних керівників, організація чергування у класі та у навчальному закладі тощо).

Проведення профорієнтаційної роботи з учнями навчального закладу щодо подальшого навчання на факультеті хімії та фармації.

Змістовий модуль 3. Підведення підсумків педагогічної практики

Продовження виконання функціональних обов'язків вчителя хімії та помічника класного керівника.

Складання психолого-педагогічної характеристики учня.

Оформлення звіту про результати педагогічної практики.

Підведення підсумків педагогічної практики на нараді в закладі загальної середньої освіти, яка проводиться директором або завучем за участю вчителів хімії, класних керівників, групового керівника-методиста.

Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни <http://chempharm.onu.edu.ua/studentu>
2. Силабус <http://chempharm.onu.edu.ua/studentu>
3. Хитрич М. В., Шматкова. Н. В. Педагогічна практика з хімії в закладах загальної середньої освіти : методичні вказівки. Одеса : Удача, 2020. 50 с. http://chempharm.onu.edu.ua/storage/files/Studentu/Praktika_pedagogichna/HitrychMV_metod_ychni_vkazivky.pdf
4. Хитрич М. В., Марцинко О. Е. Організаційні форми навчання хімії в закладах загальної середньої освіти : методичний посібник. Одеса : Удача, 2019. 67 с. <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/27749/1/forms.pdf>
5. Хитрич М. В., Марцинко О. Е. Методика розв'язування розрахункових задач з хімії в основній школі : методичні вказівки. Одеса : Удача, 2019. 32 с. <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/27750/1/tasks.pdf>

Форми та методи контролю

Контроль за ходом виконання програми практики здійснюють групові керівники-методисти, вчителі хімії, класні керівники та керівники від кафедри педагогіки шляхом перевірки та затвердження індивідуальних планів, планів-конспектів уроків та позакласних заходів, аналізу та оцінки залікових уроків, позакласних заходів, психолого-педагогічних характеристик учнів, систематичної роботи здобувачів. Після закінчення терміну практики здобувачі освіти звітують про виконання індивідуального плану. Захист результатів проходження практики здобувачем відбувається на засіданні відповідної кафедри. Критерії оцінювання наведені в робочій програмі. Підсумкова кількість балів, яку одержує здобувач освіти з педагогічної практики за видами основної діяльності, має такі складові:

Види роботи	Кількість балів
Залікові уроки 4*(0-12)	0-48
Аналіз відвіданого (самоаналіз проведеного) уроку з хімії	0-10
Позакласний захід з хімії	0-18
Психолого-педагогічна характеристика учня	0-12
Оформлення звітної документації та звіт практиканта про результати педагогічної практики	0-12
Підсумкова оцінка за педагогічну практику	0-100

Рекомендована література

Основна

1. Перетятко В. В. Методичні рекомендації до проходження виробничої педагогічної практики для здобувачів ступенів вищої освіти бакалавра і магістра спеціальності «Хімія» освітньо-професійної програми «Хімія». Запоріжжя : ЗНУ, 2019. 85 с.
2. Твердохліб Т. С. Педагогічна майстерність класного керівника в організації виховної роботи : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. В. І. Лозової. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2017. 156 с.
3. Самойленко П. В. Методика навчання хімії: навчально-методичний комплект : навчально-методичний посібник. Чернігів : Десна Поліграф, 2020. 320 с.
4. Марцинко О. Е. Методика викладання хімії : методичні вказівки та завдання для самостійної роботи / Під. ред. проф. І. Й. Сейфулліної. Одеса : «Одеський національний університет імені І. І. Мечникова», 2015. 60 с.
5. Шиян Н. І. Шкільний курс хімії та методика його викладання : навчальний посібник. Ч. 1. Полтава, 2018. 308 с.
6. Курмакова І. М., Самойленко П. В., Бондар О. С., Грузнова С. В. Методика розв'язування розрахункових задач з хімії : навчальний посібник. Чернігів : НУЧК, 2018. 165 с.
7. Ярошенко О. Г. Збірник задач і вправ з хімії : навчальний посібник / Вид. 2-ге, зі змінами. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2017. 272 с.

Додаткова

1. Блажко О. А. Загальна методика навчання хімії : навчальний посібник для студ. хімічних спец. вищих педагогічних навчальних закладів. Вінниця : Планер, 2012. 240 с.
2. Грабовий А. К. Шкільний курс хімії та методика його викладання : навч. посіб. Черкаси : Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2005. 474 с.
3. Задорожний К. М. Методика розв'язування та практика використання хімічних задач під час викладання хімії. Харків : Вид. група «Основа», 2010. 126 с.
4. Кондрашова Л. В., Лаврентьева О. О., Зеленкова Н. І. Методика організації виховної роботи в сучасній школі : навчальний посібник. Кривий Ріг : КДПУ, 2008. 187 с.
https://nova-bdt.at.ua/ld/0/3_met_vix_rob.pdf
5. Староста В. І., Сомов В. М., Кормош Ж. О., Химинець О. В. Педагогічна практика з хімії у середніх та вищих навчальних закладах : навч.-метод. посіб. / Волинський національний ун-т ім. Лесі Українки. Вид. 2-ге, доп. Луцьк : РВВ «Вежа» Волинського національного ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. 196 с.
6. Староста В. І. Навчання школярів складати й розв'язувати завдання з хімії: теорія і практика : монографія. Ужгород : Гражда, 2006. 327 с.
7. Староста В. І., Сомов В. М., Кормош Ж. О. Проведення занять з хімії в середніх та вищих навчальних закладах : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк : Волин. Нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. 232 с.
8. Андреева В. М., Григора В. В. Настільна книга педагога. Посібник для тих, хто хоче бути вчителем-майстром,. Харків : Вид. група «Основа» : «Тріада +», 2007. 352 с.
9. Березан О. Збірник задач з хімії. Тернопіль : Підручники і посібники, 2009. 320 с.
10. Грабовий А. К. Теоретико-методичні засади навчального хімічного експерименту в загальноосвітніх навчальних закладах. Черкаси : ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2012. 376 с.
11. Задорожний К. М. Застосування інтерактивних технологій у викладанні хімії. Харків : Вид. група «Основа», 2009. 140 с.
12. Педагогічна майстерність учителя : Навчальний посібник / За ред. проф. В. М. Гриньової, С. Т. Золотухіної. Вид. 2-е, випр. і доп. Харків : «ОВС», 2006. 224 с.
13. Сучасна термінологія та номенклатура органічних сполук : Навчально-методичний посібник для вчителів та учнів загальноосвітніх навчальних закладів / В. С. Толмачова та ін. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2008. 176 с.
14. Хомченко І. Г. Збірник задач і вправ з хімії для середньої школи / Пер. з рос. Київ :

Видавництво А.С.К., 2004. 192 с.

15. Шиян Н. І. Методика розв'язування задач з хімії : навчальний посібник. Полтава : ІОЦ ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2010. 104 с.
16. Ярошенко О. Г. Збірник задач і вправ з хімії : навчальний посібник / Вид. 2-ге, зі змінами. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2017. 272 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. Державний стандарт базової середньої освіти URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
2. Держаний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/1392-2011-%D0%BF#n9>
3. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
4. Закон України про повну загальну середню освіту. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/463-20>
5. Конспекти уроків. URL: https://naurok.in.ua/conspect.html?cid=32&gclid=EAIaIQobChMIvr_dtpLA6AIViw8YCh1EdAEjEAMYASAAEgIARPD_BwE
6. Навчальні програми 10-11 класів. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>
7. Навчальні програми 5-9 класів, 2017 рік. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>
8. Наказ МОН № 1222 від 21.08.2013 р. «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1222729-13/stru>
9. Наказ МОН № 601 від 20.07.2004 р. «Про затвердження Положення про навчальні кабінети загальноосвітніх навчальних закладів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1121-04>
10. Наказ МОН № 93 від 08.04.1993 р. «Про затвердження Положення про проведення практики здобувачів вищих навчальних закладів України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93>
11. Освітній проєкт «На урок»
12. Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0659-00>
13. Розробки з хімії. URL: <https://naurok.com.ua/biblioteka/himiya>
14. Сайт Всеосвіта. URL: <https://vseosvita.ua/>
15. Сайт для вчителів хімії міста Києва. URL: <http://chemists.ippo.kubg.edu.ua/>
16. Сайт Освіта. URL: <https://ru.osvita.ua/>
17. Хімія ЗНО. Завдання і пояснення відповідей. URL: https://www.youtube.com/channel/UCFVUa_VHHmX0PekyQ6yVcuA
18. Хімія. Електронні версії підручників для учнів 10-х класів. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/10-klas/21-khmya-10-klas/>
19. Хімія. Електронні версії підручників для учнів 11-х класів. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/11-klas/20-khmya-11-klas/>
20. Хімія. Електронні версії підручників для учнів 7-х класів. URL: <https://imzo.gov.ua/pidruchniki/elektronni-versiyi-pidruchnikiv/elektronni-versiyi-pidruchnikiv-dlya-uchniv-7-h-klasiv-2/himiya-7-klas/>
21. Хімія. Електронні версії підручників для учнів 8-х класів. URL: <https://imzo.gov.ua/elektronni-versiyi-pidruchnikiv-dlya-uchniv-8-h-klasiv/himiya-8-klas/>
22. Хімія. Електронні версії підручників для учнів 9-х класів. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/9-klas/9-khmya-9-klas/>

Додатки

Зразок оформлення клопотання адміністрації закладу загальної середньої освіти щодо проходження педагогічної практики студентом

Ректору Одеського національного
університету імені І. І. Мечникова

(прізвище та ініціали)

Клопотання

В зв'язку з виробничою необхідністю адміністрація

_____ просить направити на робоче місце вчителя

(назва навчального закладу, місто (село), район, область)

хімії студента IV курсу денної форми навчання факультету хімії та фармації за спеціальністю 102 Хімія

(прізвище, ім'я та по батькові)

для проходження педагогічної практики з “__” _____ по “__” _____ 20__ року.

Адміністрація школи зобов'язується надати всі необхідні умови для проходження педагогічної практики та бере на себе відповідальність за безпеку проходження педагогічної практики студентом.

Директор навчального

закладу

(підпис)

(прізвище, ініціали)

М. П.

Відомість-характеристика

студента IV курсу денної форми навчання факультету хімії та фармації
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова за спеціальністю
102 Хімія _____,
(прізвище, ім'я та по батькові)

який проходив педагогічну практику в _____
(назва навчального закладу, місто (село), район, область)
з “__” _____ по “__” _____ 20__ року

Протягом педагогічної практики студент проявив себе як _____
(стисла характеристика педагогічної діяльності студента-практиканта)

Практикант відвідав __ уроків з хімії.

Провів __ пробних та __ залікових уроків з хімії.

Перевірив __ зошитів.

Провів додаткових занять, консультацій _____

Провів позакласний хімічний захід на тему: _____

Виготовив: наочні приладдя, роздатковий матеріал _____

Студент _____ був закріплений за _____ класом
(кількість, назва)

Перевірив __ щоденників.

Чергував __ днів.

Провів позакласні виховні заняття за темами: _____

Склав психолого-педагогічну характеристику учня __ класу
_____ та __ класу.
(прізвище, ініціали)

Оцінка за навчально-методичну роботу студента _____

Вчитель хімії _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Оцінка за виховну роботу _____

Класний керівник _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Рекомендована загальна оцінка за педагогічну практику _____

Директор закладу загальної середньої освіти _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Звіт про педагогічну практику

студента IV курсу денної форми навчання факультету хімії та фармації
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова за спеціальністю
102 Хімія _____

(прізвище, ім'я та по батькові)

Місце проведення практики: _____

(назва навчального закладу, місто (село), район, область)

Термін практики: з “__” _____ по “__” _____ 20__ року

I. Навчальна робота

1. Відвідав __ уроків, проведених вчителями, в т. ч. з таких предметів:

2. Спостерігав за проведенням __ уроків практикантів.

3. Провів __ пробних та __ залікових уроків з хімії.

4. Провів інші види занять: практичні заняття __, екскурсії __,
факультативні заняття __, консультації __, інші види позаурочної роботи _____

5. Брав участь в обговоренні __ уроків студентів-практикантів.

6. Перевірив __ контрольних, __ самостійних, __ практичних робіт, __
зошитів.

II. Методична робота

1. Ознайомився з організаційною документацією навчального закладу
(якою) _____

2. Працював з такою навчально-методичною літературою:

3. Виготовив наочних посібників __, в т. ч. _____

4. Підготував роздатковий матеріал з _____, зокрема _____

III. Виховна робота

1. Провів позакласні заходи, зокрема (відзначити який заліковий) _____

2. Працював помічником класного керівника __ класу _____

(прізвище, ініціали)

3. Виконував таку роботу як класний керівник _____

4. Відвідав виховні заходи, проведені вчителями __, зокрема _____

проведені студентами-практикантами __, зокрема _____

5. Склав психолого-педагогічну характеристику учня __ класу _____ та __ класу.

(прізвище, ініціали)

IV. Результати практики

Залікові уроки

№ з/п	Дата проведення	Клас	Тема уроку	Оцінка 0-10 балів за кожний урок	Хто оцінював (прізвище, ініціали)
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

Аналіз відвіданого (самоаналіз проведеного) уроку з хімії

Дата проведення	Клас	Тема уроку	Оцінка 0-5 балів	Хто оцінював (прізвище, ініціали)

Позакласний захід з хімії

Дата проведення	Клас	Тема заходу	Оцінка 0-10 балів	Хто оцінював (прізвище, ініціали)

Заліковий виховний захід

Дата проведення	Клас	Тема виховного заходу	Оцінка 0-10 балів	Хто оцінював (прізвище, ініціали)

Психолого-педагогічний аналіз відвіданого (самоаналіз проведеного)

залікового виховного заходу

Дата проведення	Клас	Тема виховного заходу	Оцінка 0-5 балів	Хто оцінював (прізвище, ініціали)

Психолого-педагогічне вивчення учня

Психолого-педагогічна характеристики учня	Оцінка 0-5 балів	Хто оцінював (прізвище, ініціали)

Психолого-педагогічне вивчення класу

Психолого-педагогічна характеристики класу	Оцінка 0-5 балів	Хто оцінював (прізвище, ініціали)

V. Висновки про практику

(В довільній розповідній формі подати інформацію про свою роботу під час педагогічної практики, вказавши позитивні та негативні моменти практики, пропозиції по її вдосконаленню) _____

Студент

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

“Затверджую”

(Груповий керівник практики)

Індивідуальний план
проходження педагогічної практики
студентом IV курсу денної форми навчання факультету хімії та фармації за
спеціальністю 102 Хімія

(прізвище, ім'я та по батькові)

№ з/п	Зміст роботи	Дата проведення	Відмітка про виконання
1.	Організаційна робота		
1.1			
...			
2.	Навчально-методична робота		
2.1			
...			
3.	Виховна робота		
3.1			
...			

Студент

(підпис)

(прізвище, ініціали)

1. *Титульний аркуш:*

Щоденник педагогічної практики

студента IV курсу денної форми навчання факультету хімії та фармації
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова за спеціальністю
102 Хімія _____

(прізвище, ім'я та по батькові)

Місце проведення практики: _____

(назва навчального закладу, місто (село), район, область)

Термін практики: з “__” _____ по “__” _____ 20__ року

2. *Перша сторінка:*

назва закладу загальної середньої освіти, його адреса; прізвища, ім'я, по-батькові
директора, його заступників, учителя хімії, класного керівника класу, за яким
закріплений студент, групового керівника від кафедри факультету хімії та
фармації, керівника від кафедри педагогіки (психології).

3. *Друга сторінка:*

розклад дзвінків і розклад уроків класу, за яким закріплений студент.

4. *Третя сторінка:*

список учнів за формою останньої сторінки класного журналу за яким
закріплений студент як класний керівник.

5. *Четверта та наступні сторінки:*

Дата	Види діяльності, її аналіз	Примітки

Студент

(підпис)

(прізвище, ініціали)

“Затверджую”

(Груповий керівник практики)

План-конспект уроку з хімії,

проведеного “__” _____ 20__ року в __ класі _____
(назва навчального закладу)

студентом IV курсу денної форми навчання факультету хімії та фармації ОНУ
імені І. І. Мечникова за спеціальністю 102 Хімія

(прізвище, ім'я та по батькові)

Тема уроку.

Навчальна мета.

Виховна мета.

Розвивальна мета.

Тип уроку (в залежності від типу уроку обирають етапи ходу уроку).

Методи навчання.

Обладнання (наочні посібники і ТЗН, обчислювальна техніка).

Література.

Хід уроку (докладний конспект залежно від обраного типу уроку):

1. Організація класу. Привітання. (1 хвилини)
2. Актуалізація опорних знань учнів. (5 хвилин)
3. Мотивація навчальної діяльності учнів. (1-2 хвилини)
4. Оголошення теми, мети і завдань уроку. (2 хвилини)
5. Вивчення нового матеріалу (первинне засвоєння). (20-25 хвилин)
6. Осмислення нових знань і умінь. (5 хвилин)
7. Узагальнення і систематизація знань. (2-3 хвилини)
8. Підбиття підсумків уроку, оцінювання знань. (2-3 хвилини)
9. Домашнє завдання та інструкції до нього. (2-3 хвилини)
10. Організація класу. Прощання. (1 хвилини)

Студент

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Вчитель хімії

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Аналіз (самоаналіз) навчального заняття з хімії,

проведеного “__” _____ 20__ року в __ класі _____
(назва навчального закладу)

студентом IV курсу денної форми навчання факультету хімії та фармації
ОНУ імені І. І. Мечникова за спеціальністю 102 Хімія

(прізвище, ім'я та по батькові)

Виконано (для самоаналізу цього запису непотрібно):
студентом IV курсу денної форми навчання факультету хімії та фармації ОНУ
імені І. І. Мечникова за спеціальністю 102 Хімія

(прізвище, ім'я та по батькові)

1. *Мета і завдання уроку.* Чіткість визначення триєдиної (навчально-освітньої, розвивальної, виховної) мети уроку. Конкретні завдання уроку стосовно його етапів, змісту навчального матеріалу та рівня підготовленості учнів даного класу.

2. *Організаційна сторона уроку.* Доцільність вибору типу уроку відповідно до його мети і змісту навчального матеріалу. Відповідність структурних компонентів типові уроку. Наявність всіх етапів уроку залежно від його типу: постановка мети і завдань, мотивація, актуалізація, повідомлення й сприймання навчальної інформації, осмислення її, закріплення, застосування, домашнє завдання тощо. Розподіл часу на кожний структурний елемент, раціональне використання часу на уроці. Логічна та діалектична єдність уроку (чи не було зайвих елементів уроку або ж яких не вистачало). Чіткість побудови та ведення уроку, завершеність кожного етапу. Дисципліна і порядок на уроці, культура розумової праці учнів, залучення їх до активної роботи на уроці.

3. *Дидактична характеристика уроку.* Відповідність мети і завдань уроку його типу, змісту і структурі. Реалізація на уроці дидактичних принципів (науковість, доступність, систематичність і послідовність, індивідуальний та диференційований підхід до учнів, розвивальний та виховний характер уроку

тощо). Відбір і викладання змісту навчального матеріалу: виділення головного, підбір фактичного та ілюстративного матеріалу, зв'язок даного матеріалу з попередньо вивченим та роль його для наступного навчання, здійснення міжпредметних зв'язків тощо. Раціональність обраних методів та прийомів навчання (які методи та прийоми використовувались, їх доцільність і відповідність змісту матеріалу, специфіці предмету, етапам уроку і т. п.).

4. *Наочно-технічне обладнання уроку.* Які види засобів навчання використовувались на уроці, обґрунтування їх доцільності. Достатність і ефективність засобів навчання (в тому числі й ТЗН) на даному уроці. Реалізація технічних і методичних вимог до наочно-ілюстративних засобів навчання.

5. *Етико-емоційна сторона уроку.* Організація уваги учнів, врахування їх вікових особливостей та індивідуальних відмінностей, створення на уроці позитивної психолого-емоційної атмосфери. Вимогливість, доброзичливість, справедливість, повага вчителя до учнів, дотримання педагогічної етики й такту. Культура навчального спілкування, характер відносин між вчителем та учнями. Культура записів на дошці, в зошитах, їх естетика і грамотність.

6. *Гігієнічні вимоги до уроку.* Забезпечення належних норм освітлення, температурного та повітряного режиму, правильності посадки учнів. Попередження розумового і фізичного перевтомлення (фізкультхвилинка, чергування різних видів діяльності, ігрові моменти тощо).

7. *Поведінка студента-практиканта.* Дисциплінованість, зібраність і уважність, вимогливість до себе, уміння управляти собою. Культура мовлення, дикція, жести, міміка, рухи тощо. Зовнішній вигляд.

8. *Висновки.* Володіння методикою проведення уроку, використання знань психології, педагогіки, методики. Оцінка уроку. Основні недоліки та пропозиції на майбутнє.

Оцінка (0-5 балів): _____

Вчитель хімії (груповий керівник практики) _____

(підпис)

(прізвище, ініціали)

План-конспект (сценарій) позакласного заходу з хімії,

проведеного “__” _____ 20__ року в __ класі _____
(назва навчального закладу)

студентом IV курсу денної форми навчання факультету хімії та фармації
ОНУ імені І. І. Мечникова за спеціальністю 102 Хімія

(прізвище, ім'я та по батькові)

1. Тема.
2. Мета.
3. Унаочнення.
4. Методи і прийоми роботи.
5. Етапи проведення.
6. Педагогічні висновки.
7. Використана література.

Оцінка (0-10 балів): _____

Вчитель хімії (груповий керівник практики) _____

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Психолого-педагогічна характеристика учня

1. *Демографічні відомості*: прізвище, ім'я та по-батькові; день, місяць, рік народження; прізвище, ім'я та по-батькові матері і батька, їх професія, місце роботи, займана посада, домашня адреса, телефон.

2. *Умови розвитку і виховання в сім'ї*: склад сім'ї, матеріально-побутові умови, вплив батьків на виховання дитини, їх психолого-педагогічна культура, ставлення до школи.

3. *Рівень фізичного розвитку*: стан здоров'я, володіння санітарно-гігієнічними навичками, спортивні інтереси, потреби.

4. *Моральні якості*: загальний рівень морального розвитку; знання морально-етичних норм і правил; рівень сформованості вмінь і навичок моральної поведінки, співвідношення її з загальнолюдськими і національними морально-духовними цінностями; соціально-моральний статус в колективі; рівень і особливості спілкування з молодшими, ровесниками і старшими; рівень сформованості почуттів патріотизму та інтернаціоналізму, національної гідності; рівень правової і екологічної культури, здатності до самооцінки; особливості прояву дисциплінованості, відповідальності, совісті, соціальної зрілості і активності, милосердя, гуманізму.

5. *Розумовий розвиток*: загальний розумовий розвиток, рівень інтелекту, потенціальні розумові можливості, інтереси, схильності; ставлення до навчальної діяльності; сформованість мотивів навчання; рівень володіння методами і прийомами самостійної пізнавальної діяльності; успішність, її адекватність розумовим можливостям.

6. *Трудове виховання*: сформованість ставлення до праці, її різних видів, мотивів трудової діяльності; рівень володіння уміннями і навичками в різних видах праці; соціальні мотиви до праці; загальна культура різних видів праці

(фізичної, обслуговуючої, розумової); інтереси і схильності до певних видів професійної діяльності, рівень і стійкість професійної орієнтації.

7. *Естетична вихованість*: сформованість естетичних почуттів та вмінь, інтереси і схильності в різних видах мистецтва; здатність творити прекрасне в повсякденній діяльності.

8. *Психічний розвиток*: потреби і рівень сформованості уваги, культури мовлення, відчуттів, сприймання, пам'яті, мислення, уваги, почуттів, волі; особливості прояву характеру; здібності; темперамент.

9. *Особливості впливу біологічного і соціального факторів на розвиток особистості учня. Особливі випадки впливу на вихованця, його наслідки.*

10. *Загальні психолого-педагогічні висновки*: позитивні якості сформованості особистості з погляду всебічного гармонійного розвитку особистості: недоліки і складності у соціально-психологічному становленні вихованця, їх причини, шляхи і засоби подолання; рекомендації до індивідуального підходу і виховних впливів.

Оцінка (0-5 балів): _____

Класний керівник (керівник практики з педагогіки та психології)

(підпис)

(прізвище, ініціали)